

## Grøn æstetik: En bæredygtig balancegang for boligejere

**Debatmøde i Ejerboligforum torsdag den 30. november 2023**  
**BaneGaarden, Otto Busses Vej 45 A, 2450 København**

Boligejere, der vil bygge nyt, bygge om eller bygge til, skal tage stilling. Hvordan vil de fremover balancere boligens udseende, klimatryk og pris? Det nye EU-initiativ 'New European Bauhaus' sætter nemlig skub i en transformation, der vil påvirke dansk praksis og lovgivning inden for boligudvikling.

I 2020 introducerede præsident for Den europæiske kommission Ursula Von der Leyen sit New European Bauhaus-initiativ. Initiativet skal accelerere den grønne omstilling og en bæredygtig vækst gennem nye innovative tiltag og løsninger udviklet på tværs af kreative erhverv, industri, offentlige aktører og borgere.

I forlængelse af initiativet forventes et EU-bygningsdirektiv vedtaget i 2023, som skal implementeres i dansk lovgivning.

Det får betydning for danske boligejere. Både i forhold til nybyggeri, ombygninger, tilbygninger og renovering. Vi ved, at nye krav til energirenoveringer bliver særligt vedkommende. Men vi ved også, at bæredygtighed er kommet for at blive, når vi renoverer og bygger nyt.

Når Ejerboligforum mødes til debatmøde, bliver vi klogere på New European Bauhaus-initiativet, og på de muligheder, udfordringer og dilemmaer, som den kommende danske lovgivning med afsæt i et nyt EU-direktiv stiller danske og europæiske boligejere over for.

Kort sagt:

- Hvordan ser "Grøn æstetik" ud?
- Hvilke kompromiser skal vi være villige til at indgå på vegne af æstetik og bolig?
- Bliver tidstypiske boligkvarterer indpakket i isolering, og vil øget genbrug medføre fravalg af æstetik?
- Hvordan kan energirenoveringer finansieres?
- Dagen afrundes med en spændende rundvisning i Jernbanebyen, én af de sidste, store brikker i byudviklingen af den sydlige del af København og et spirende kulturmiljø med kontraster, kultur og kreativitet.

Velkommen til!

Allan Malskær  
Formand for Ejerboligforum

## Program

**Moderator:** Cecilie Beck, journalist og studievært

### Kl. 9.00 **Ankomst og morgenmad**

### Kl. 10.00 **Velkommen**

**Allan Malskær, formand for Ejerboligforum**, åbner debatten, og giver derefter ordet videre til dagens moderator, Cecilie Beck.

### **Nyt fra Realdania**

Hvilke projekter er allerede i fuld gang eller i støbeskeen? **Kenneth Lillelund Winther, investeringsdirektør i Realdania**, giver os en opdatering af de seneste aktiviteter i foreningen.

### Kl. 10.20 **Mere bæredygtighed i boligen - hvad mener danskerne?**

Trods kriser har mere end to ud af tre danskere lavet bæredygtige ændringer i deres bolig inden for det seneste års tid. Det viser Videncentret Bolius' nyeste undersøgelse af danskernes viden om og interesse for at bo bæredygtigt. Hvor sætter danskerne ind, og hvilke benspænd oplever vi på vores vej mod en mere klimavenlig hverdag?

Lyt med, når **Kristine Virén, formidlingschef i Bolius**, præsenterer de væsentlige pointer fra undersøgelsen med et særligt fokus på energirenovring og barrierer for mere bæredygtighed i boligen.

### Kl. 10.40 **Et uimodståeligt valg: New European Bauhaus**

Den nødvendige grønne omstilling kan ikke alene bæres frem af forbud, afgifter og bilfri søndage, mener **Lars Autrup, direktør i Arkitektforeningen**. Omstillingen skal også ske, fordi bæredygtighed er det uimodståelige og oplagte valg. Det er visionen for EU-initiativet New European Bauhaus, der skal accelerere den grønne omstilling med innovative metoder, løsninger og værktøjer udviklet på tværs af kreative erhverv, industri, offentlige aktører og borgere.

Lars præsenterer os for nogle af de centrale initiativer, der skal sikre gennemslagskraft og skaleringspotentiale. Vi får også konkrete eksempler, som viser, hvordan det fremtidige samarbejde mellem bygherre, arkitekt og entreprenør tager nye veje.

### Kl. 11.10 **CASE: Vellykket transformation af 60'er-villa**

Sjælen, charmen og pladsen til et aktivt familieliv er intakt, selvom den slidte tresservilla i Aarhus Vest er blevet 18 kvadratmeter mindre, men bruger 50 procent mindre energi. Huset var med i opløbet til Renoverprisen, og arkitekt **Rikke Bjerregaard fra CJ Arkitekter** præsenterer processen og huset, der undgik nedrivning og nybyggeri, bevarede æstetikken og skabte en bæredygtig løsning.

### Kl. 11.40 **Debat: Klar til klimakrav – og klar til kompromis?**

Klimakrisen har ændret spillereglerne for byggeri og renovering fundamentalt. Dermed bliver der også skubbet til konventionerne for, hvad der er god eller dårlig arkitektur – og hvad der er attraktive eller ringe boliger. Skal alle husets vinduer være ens, kan vi leve på færre kvadratmeter og er vi klar til at betale lidt mere for at bo klimavenligt?

Vær med til en ærlig debat om barrierer og incitamenter for at leve og bo mere bæredygtigt. Vi indleder debatten med et par spørgsmål til drøftelse ved bordene, inden vi sætter gang i en debat med formiddagens tre oplægsholdere.

#### Kl. 12.10 **Frokost**

#### Kl. 13.00 **En kommunal balancegang: Pæn og klimavenlig renovering**

Knap halvdelen af landets 98 kommuner har en arkitekturpolitik, der beskriver de kvaliteter, som kommunen ønsker at bevare og videreudvikle – også i kommunens boligkvarterer. Men vilkårene for at renovere, ombygge eller tilbygge er ikke ens for alle boligejere – demografi, geografi og privatøkonomi påvirker mulighederne.

Så hvordan forholder forskellige kommuner sig til borgernes ansøgninger om f.eks. energirenoveringer? Og hvilke værktøjer kan bruges til at fremme bæredygtige løsninger, som samtidig inddrager æstetik og økonomi? **Formand for Byplanudvalget og næstformand i kommunens opgaveudvalg New European Bauhaus Jesper Bache Marcus** udforsker udviklingspotentialerne i New European Bauhaus, mens Horsens Kommune og **teknisk direktør Bjarke Butt Eriksen** balancerer udviklingen af kommunens planlægning med et særligt hensyn til boligejernes økonomi.

De to kommuner giver eksempler på, hvordan de hver især arbejder med den dilemmafyldte balance mellem æstetik, bæredygtighed og økonomi.

#### Kl. 14.00 **Debat & kaffe**

I en samtale mellem **moderator Cecilie Beck** og **programchef i Realdania, Stine Lea Jacobi**, får vi indblik i relevante projekter i Realdania og inspiration til selv at søge mere viden. Herefter inddrager vi salen og dagens oplægsholdere i debatten, hvor vi identificerer, hvilke centrale faktorer, der fremmer bæredygtigheden og tager hensyn til både æstetik og økonomisk investering.

#### Kl. 14.30 **Tak for i dag**

**Allan Malskær, formand for Ejerboligforum**, runder dagen af, inden ordet gives videre til vores guide på eftermiddagens rundvisning.

#### Kl. 14.30 **Rundvisning i Jernbanebyen**

Rund dagen af med en guidet byvandring gennem Jernbanebyen - én af de sidste, store brikker i byudviklingen af den sydlige del af København. 56 hektar skal udvikles til en ny bydel med alt det bedste ved København - pladser og grønne områder, bilfri gader, hvor man kan cykle i flok og små og store erhverv side om side. Dagens guide er Svend Erik Rolandsen, partner i Grandville, der begynder vores tur i mødesalen på BaneGaarden med en præsentation af området, hvorefter vi begiver os ud i en guidet tur i området. Turen er cirka 1,3 km og tilpasses vind og vej.

#### Kl. 15.30 **Netværk på BaneGaarden.**

Realdania har støttet renoveringen af Vesterbros bæredygtige samlingspunkt BaneGaarden for at fremme en levende bygningskultur.

## Dem du møder på dagen

### **Bjarke Butt Eriksen, direktør for Teknik og Miljø i Horsens Kommune**

Uddannet cand. scient. pol. fra Aarhus Universitet. Tidligere økonomidirektør og senere teknik- og miljødirektør i Sønderborg Kommune, og analysechef i Vejle. Bjarke har været involveret i byudviklingsprojekter i Sønderborg Kommune og Vejle Kommune, både overordnede planlægningsopgaver og mere konkrete projekter, hvor kommunerne enten selv har været bygherrer eller involveret via partnerskaber.

### **Cecilie Beck, journalist på TV2**

Journalist og moderator. Ansat på TV2 Nyhederne. Cecilie har de seneste ti år arbejdet som tilrettelægger og vært på både DR og TV2. Hun har arbejdet på programmer som Jens Olaf Jersilds Rapporten, Deadline, TV2-nyhederne, Dags Dato og på sundhedsmagasinet Praxis.

### **Jesper Bache Marcus**

Formand for Byplanudvalget og næstformand i kommunens opgaveudvalg New European Bauhaus i Gentofte Kommune.

### **Kristine Virén, formidlingschef i Videncentret Bolius**

Uddannet arkitekt og ansvarshavende redaktør for alle Videncentret Bolius' platforme og kanaler. Kristine arbejder med at øge danskernes livskvalitet gennem fakta, fif og fortællinger på tværs af både traditionelle og nye sociale platforme og kanaler. Hun er desuden kendt af mange som en af de faste deltagere i DR-programmet Hammerslag, hvor hun bruger sin gode viden om danskernes boligbehov og bolighistorie.

### **Lars Autrup, direktør i Akademisk Arkitektforening**

Arkitekt MAA, uddannet cand.arch. på Kunstakademiets Arkitektskole og Architectural Association School of Architecture i London. Lars har tidligere arbejdet som tegnestuechef hos Gottlieb Paludan Architects og som projektchef i Realdania.

### **Rikke Bjerregaard, arkitekt og partner i CJ Arkitekter**

Uddannet arkitekt. Rikke har stor erfaring indenfor både nybyggeri, tilbygninger og renoveringer kombineret med solid viden om både energiforbrug, bæredygtighed (DGNB-bygninger og villa) og energirenovering. Hun er desuden arkitekten, der sammen med bygherre og entreprenør stod bag renoveringen af 60'er-villaen i Aarhus Vest, der blev nomineret til Renoverprisen 2023.

### **Svend Erik Rolandsen, partner i Grandville**

Uddannet civilingeniør i By- og Trafikplanlægning fra Aalborg Universitet og har mere end 20 års erfaring med byudvikling via ansættelser på tegnestue, Miljøministeriet/Realdania, COWI og Grandville. Svend Erik er byplanlægger og partner i byudviklingsfirmaet Grandville. Han har som rådgiver for Freja Ejendomme A/S og DSB Ejendomsudvikling A/S været med fra de indledende faser af planlægningen af Jernbanebyen med alt fra udvikling af visioner for området, dialog med interessenter, arkitektkonkurrence og sparringspartner, da vinderforslaget skulle omsættes til en helhedsplan for de kommende års byudvikling i Jernbanebyen.

.....

**Kenneth Lillelund Winther, investeringsdirektør i Realdania**

Investeringsdirektør (CIO) hos Realdania siden 2020. Han har tidligere været investeringschef hos Tryg. Han er bl.a. uddannet fra SDU, CBS, University of California og Cambridge University samt i en årrække været ekstern lektor på CBS. Han varetager i dag en række advisory og bestyrelsesposter, bl.a. som bestyrelsesmedlem i Realdania By & Byg, Bolius og i Pensionskassen for Arkitekter & Designere.

**Stine Lea Jacobi, programchef i Realdania**

Programchef i Realdania med fokus på bygningskultur og udvikling af steder. Stine er uddannet bygningsarkitekt fra Det Kongelige Akademi i København og efterfølgende byggeøkonom. Hun har over 20 års erfaring med at skabe værdi inden for arkitektur, byggeri og planlægning i samarbejde med civilsamfund, private aktører, myndigheder og foreninger. Stine er desuden beskikket ekstern censor for de kunstneriske uddannelser og medlem af kunstnersamfundet.